

D'entrada

Paquita Sanvicén-Torné

El vell i el nou, també en l'amor

L'agenda social i comercial etiqueta el 14 de febrer com el "Dia dels enamorats". Tanmateix, estem convençuts que per als nascuts fa unes dècades era més rellevant que ara. Els canvis afecten també l'amor i els seus símbols. Les relacions amoroses són un tema d'estudi rellevant per a les ciències socials, sobretot en l'actualitat immersa en canvis profunds. Per tot plegat, recuperem un llibre de referència, d'anàlisi profunda, reflexiva i crítica, *bestseller* en el seu moment: *El normal caos del amor. Las nuevas formas de la relación amorosa*, escrit pel matrimoni Beck al 1990. A ell, li dedicàvem al novembre de 2017 el segon monogràfic. Aquest, el 14, el dediquem especialment a l'Elisabeth, activa encara, sociòloga, experta en canvi social i autora d'una important bibliografia de referència.

L'edició que ressenyem, de 2001, té el valor afegit d'incorporar un prefaci de dos especialistes de la investigació sociològica en el tema que tracta i també en l'obra dels Beck: Ramon Flecha i Lidia Puigverd. Flecha i Puigverd situen els autors i l'enfocament del qual parteixen –"la modernidad y su radicalización, el protagonismo de los actores sociales, el papel central del diálogo y el consenso y el sentido y reencanto de la comunicación" (op.cit. p.12)– molt coherent amb la línia de pensament que desenvolupen en obres anteriors: la individualització, la societat risc i la transformació de les relacions. El llibre conté sis grans capítols precedits d'una introducció de títol transparent –"Posibilidades arriesgadas. Individualización social y formas sociales de vida y de amor" (p.15-27)–. Hi esbossen ja des de les primeres pàgines les transformacions que l'era de la individualització crea en l'àmbit amorós alhora que es fan una colla de preguntes interessants. Val la pena recollir-ne algunes: "¿Por qué (...) muchos millones de personas, en muchos países (...) se deciden a dejar su feliz matrimonio de ayer para cambiarlo por un sueño nuevo y convivir en un matrimonio 'salvaje' fuera de la red y el nido legales? ¿A vivir una paternidad sin protección, o a vivir cada vez más y por determinación propia incluso solos? (...) ¿Acaso se trata de una suerte de epidemia(...)? ¿Quizás es algo distinto, más profundo que se está abriendo camino?". Ells mateixos apunten possibilitats: "¿Tal vez los individuos con todo su deseo de lucir una autodeterminación no son sino agentes de un cambio profundo? (...) ¿Se trata de una nueva forma de sociabilidad ya no deducible de modelos y recetas antiguos, sino que procedentes de lo individual, de lo biográfico, se unen y mantienen a través de acuerdos, preguntas y razonamientos cada vez nuevos que se consiguen hablando, cuestionando y contra la fuerza centrífuga de la biografía?".

Les respostes possibles les troben a partir de la teoria de la individualització (p. 18-19). Les desenvolupen en sis capítols: **1.- Libertad o amor. Sobre el vivir separados, juntos o enfrentados dentro o fuera de la familia** (p.29-70). **2.- Del amor a la relación. Los cambios en la relación entre hombre y mujer en la sociedad individualizada** (p.71-112). **3.- Amor libre, divorcio libre. La doble cara de los procesos de liberación** (p.113-144). **4.- Todo por amor al hijo** (p.145-196). **5.- La manzana tardía de Eva o el futuro del amor** (p.197-232). **6.- La religión terrenal del amor**(p.233-276).

En cadascun, de manera suggestiva, documentada i reflexionada hi ha un viat-

ge en el temps, mirant al present i el futur dels del passat. Hi dissectionen l'heterogènia complexitat i de les relacions actuals front l'antiga homogeneïtat basada en l'ordre i costum social adquirits. Ni abans ni ara estaven exemptes de conflictes. Només són diferents. Ulrich i Elisabeth Beck interpel·len des de l'inici els lectors per fer-los pensar: "Las generaciones (...)esperaban que primero conseguirían libertad e igualdad entre hombres y mujeres y, una vez logrado esto, el amor desplegaría todo su brillo, añoranza y placer. Amor y desigualdad se excluyen como el fuego y el agua. Pero nosotros, que por primera vez tenemos trocitos de igualdad y de libertad en las manos, nos encon-

tramos con la contrapregunta: ¿qué posibilidad tienen dos seres humanos, que quieren ser libres e iguales, de mantener la unión del amor? Entre las ruinas de formas de vida ya no válidas, la libertad significa salida, proyecto nuevo, seguir la propia melodía que se aparta del paso acompasado. Tal vez se encuentren dos paralelas en el infinito. Tal vez no. No lo sabremos nunca" (p. 31). *El normal caos del amor. Las nuevas formas de la relación amorosa* és una profunda reflexió, intensa i apassionant, sobre com ha canviat l'amor i com es transforma encara. Demana ser llegit amb atenció i calma. Com en tot, també en l'amor hi ha més interrogants que certeses.

referències bàsiques

- / Beck-Gernsheim, E. (2009): *¿Más democracia o más desigualdad? La silenciosa transformación del trabajo familiar*. Dins Alfonso Guerra i José Félix Tezanos (coord.) *La calidad de la democracia: las democracias del siglo XXI*. (p. 207-218). Madrid: Sistema
- / Beck-Gernsheim, E. (2006): *Declining Birth rates and gender relations: what happened since the 1960's?* *Arxius de Sociologia* (15), p. 41-52
- / Beck-Gernsheim, E. (2004): *Wir und die Anderen: vom Blick der Deutschen auf Migranten und Minderheiten*. Frankfurt: Suhrkamp
- / Beck-Gernsheim, E. (2003): *La individualització: el individualisme institucionalitzat i les conseqüències socials i polítiques*. Barcelona: Paidós
- / Beck-Gernsheim, E. (2003): *La reinvençió de la família: en busca de noves formes de convivència*. Barcelona: Paidós
- / Beck-Gernsheim, E. (1995): *The social implications of bio-engineering*. Atlantic Highlands N.J.: Humanities Press

- / Beck-Gernsheim, E., Butler, J. i Puigverd, L. (2001): *Mujeres y transformaciones sociales*. Barcelona: El Roure
- / Beck, U. (2017): *La metamorfosis del mundo*. Barcelona: Paidós
- / Beck, U. (2005): *La mirada cosmopolita o la guerra es la paz*. Barcelona: Paidós.
- / Beck, U. i Beck-Gernsheim, E. (2012): *Amor a distancia: nuevas formas de vida en la era global*. Barcelona: Paidós
- / Beck, U. i Beck-Gernsheim, E. (2008): *Generación global*. Barcelona: Paidós
- / Beck, U. i Beck-Gernsheim, E. (2005): *El caos cotidiano del amor*. Archipiélago: cuadernos de crítica de la cultura (67), p. 43-54
- / Beck, U. i Beck-Gernsheim, E. (2001): *El normal caos del amor: las nuevas formas de la relación amorosa*. Barcelona: Paidós

Amb el suport de la Unitat de Biblioteca i Documentació de la UdL

Grup de Reflexió Sobre Sociologia Contemporània

Aquestes pàgines estan elaborades per l'equip de professors i estudiants de la Universitat de Lleida

adscrit al GESEC, Grup consolidat d'Estudis sobre Societat, Salut, Educació i Cultura.

Feu-nos arribar qualsevol suggeriment, comentari o proposta de llibre a: gercs.udl@gmail.com

'Das Ganz Normale Chaos Der Liebe'

LIDIA PUIGVERD
PROFESSORA DE SOCIOLOGIA DE LA
UNIVERSITAT DE BARCELONA I
MEMBRE DEL GRUP DE DONES CREA-SAFO

Das Ganz Normale Chaos Der Liebe, va ser el títol original del llibre publicat l'any 90, traduït al castellà l'any 1998 amb el nom *El normal Caos del Amor*. Els seus autors, Elisabeth Beck-Gernsheim i Ulrich Beck abordaven, ja en aquell moment, un dels temes que han anat agafant més pes dins l'estudi de les ciències. Ho feien a partir d'anàlisis rigoroses sobre el concepte d'amor i la seva realitat social, rebutjant pseudociències i anàlisis postmodernes.

Elisabeth Beck-Gernsheim ha realitzat, entre d'altres, contribucions molt importants en les repercussions socials de temes de salut com el genoma i Ulrich Beck ens va deixar l'any 2015 amb un llegat de publicacions i articles molt importants en la sociologia contemporània. D'ells per això, voldria destacar ara les vegades que –amb Pato (Jesús Gómez) i amb Ramon Flecha– compartim la importància d'investigar des de la rigorositat en temes tan importants per a la vida de totes les persones com són l'amor i les relacions.

Les aportacions característiques de la teoria sociològica, compartides entre les i els principals autors, i que ja assenyàvem en el pròleg del llibre: La radicalització de la modernitat, el protagonisme de les i els subjectes a l'hora de decidir sobre la seva pròpia autobiografia, el paper central del diàleg i el consens i el sentit i reencantament en la comunicació, segueixen sent objecte d'estudi l'any

2019. Moltes de les preguntes a les quals donen resposta en aquest llibre –o no...– permeten a qualsevol tipus de lectora o lector entendre que el futur està a les nostres mans, si sabem entendre i llegir la realitat que ens envolta. Discursos postmoderns que plantejaven el fi de la família, del matrimoni, de les relacions personals són qüestionats de manera clara i argumentada en aquest llibre. La llibertat es converteix en un repte i a la vegada també en un caos; ja no està clar si cal casar-se o conviure, qui conforma la família, on o quan. Tot allò que durant temps mai no es va qüestionar, ara pot ser-ho i ho és. Viure amb la parella, amb amigues, sols, amb altres parelles... Les possibilitats es multipliquen tant com volem. Ja no està en qüestió quin tipus de família escollim, sinó qui la conforma i per què. Quines bases compartides la sustenten i com d'igualitàries sabem les persones ser.

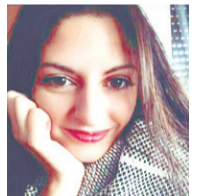
Algunes de les qüestions, potser moltes, que trobareu al llegir-lo han anat avançant gràcies a estudis posteriors. L'amor, per exemple, sabem que és social i que existeix un discurs coercitiu que influeix a moltes i molts joves en l'atracció cap a models violents. Aquesta lectura és la primera invitació, la que ens porta, si volem, a preguntar-nos, a decidir per nosaltres mateixes i mateixos. I tu, què vols?

Cati Cardona Orvay**L'amor és un caos si no és amor**

Sabem el que és l'amor? L'amor està en tots els aspectes de la nostra vida, és un tema del passat del present i del futur. És la benzina que mou el nostre motor, el cor. Vivim envoltats de conceptes que ni tan sols coneixem, donem per descomptat el significat, i caminem sense mirar on trepitgem. Tenim davant el llibre escrit per Ulrich Beck i la seva dona Elisabeth Beck-Gernsheim *El normal caos del amor* on, en sis capítols, donen una sèrie d'explicacions que no aconseguim veure sense llegir-lo abans. En la meua opinió aquest llibre ens ensenya el significat de moltes incògnites, de moltes preguntes sense resposta, analitza l'amor des de dintre cap a fora. Les persones coneixem l'amor inicial, en el nostre nucli familiar, i després l'anem coneixent amb les experiències que connecten amb aquest. És important quan tractem un tema, o produïm una actuació com en aquest cas seria estimar, saber d'on sorgeix, quins canvis s'han produït en aquest, quines concepcions se'n tenien.

Per tant, considero que aquest llibre omple els buits mentals que podem tenir sobre l'amor. És important estimar, però més saber fer-ho, moltes persones el que busquen és un subjecte que compleixi les expectatives, que faci de salvavides i empleni tot el que nosaltres no aconseguim emplenar amb nosaltres mateixos. L'amor no ha de ser una escapada, el problema que succeeix és que busquem en altres persones alguna cosa que tan sols ens podem donar nosaltres mateixos: "el amor se torna huidizo en cuanto se ponen en él todas las esperanzas y se le convierte en el lugar de culto de la sociedad que gira alrededor del concepto de la autorrealización" (pàg.17). Un altre aspecte que m'agradaria remarcar és el de la soledat, em fa pensar que entenem per amor comportaments que no ho són, per tant entra en lloc la desil·lusió, la pèrdua del concepte inicial idealitzat romàntic.

També veiem com la religió també és relacionada amb l'amor, com alguna cosa tan simple a primera vista com l'amor que podem individualitzar es globalitza i com l'aigua s'escampa en tots els àmbits socials i culturals. Per finalitzar, parla de l'abús de l'amor criticant que un mal ús d'aquest va provocar que les persones tinguessin dificultats per concentrar-se per realitzar les seves activitats diàries, eren cossos que caminaven però no sentien sinó un buit a dintre tan gran que reflectien amb la seva cara la tristesa que a dintre tenien, per això considero que aquest llibre té molta importància, ja que ens ajuda a augmentar el coneixement sobre el que pensem que sabem i per tant no ens preocupem d'aprendre'n. S'entenia l'amor com una droga que decidia si estariem feliços o sentint misèria, finalment definit com a dependència. L'amor és un caos si no és amor.

Punts de vista**L'amor, un caos normal**

Estem al davant d'un llibre escrit per dos autors, Ulrich Beck i Elisabeth Beck-Gernsheim. *El normal caos del amor*, publicat l'any 1990, parla sobre les relacions amoroses i els canvis que han esdevingut en l'amor, passant de la societat preindustrial a la societat moderna. Ens parlen sobre la teoria de la individualització. El pas de l'amor romàntic al matrimoni modern és un dels punts importants que tracta el llibre.

Els autors ens expliquen que, històricament, el matrimoni havia estat un contracte d'unió entre dues persones per motius familiars, econòmics, religiosos... les persones s'unien per motius familiars. Per garantir la seguretat i l'estabilitat. En canvi, en la societat moderna el concepte de matrimoni evoluciona i canvia. El contracte d'unió es fa entre dues persones que s'escullen mútuament, no per motius familiars ni de seguretat i estabilitat. Sinó per amor i sentiments entre dues persones. Per tant, s'evoluciona de la rigidesa a la llibertat. Del matrimoni etern al matrimoni per condicions. Estem parlant de la teoria de la individualització. De la recerca de la felicitat i la plenitud personal. Ja no ens adaptem a les condicions de la parella per allargar el matrimoni, sinó que delimitem el matrimoni fins a la seva ruptura, creant noves relacions amoroses. Sempre buscant allò que ompli plenament a l'individu.

Els autors ens parlen també sobre la situació de les dones i els homes en el món laboral.

Amb el pas cap a la societat moderna es pot parlar d'igualtat entre homes i dones en termes de sexualitat, relacions amoroses, educació... Però en cap cas, d'igualtat entre ambdós gèneres en el món laboral. Es segueixen mantenint ingressos inferiors en dones que en homes pel desenvolupament de les mateixes tasques. Com també la menor presència del sexe femení en sectors més importants per la societat.

Ulrich Beck i Elisabeth Beck també ens parlen de les diferents modalitats de convivència. De l'augment de divorcis, de la convivència entre persones sense casar-se. Ens parlen també sobre la diversitat de planificacions a l'hora de tenir fills (abans o després d'estudiar...). I en aquest cas, enllacem amb la qüestió que ens plantegen al llibre sobre l'evolució de la concepció que es té a l'hora de voler tenir i criar fills/es.

En el llibre ens expliquen que, històricament, es tenien els fills/es per motius econòmics, per assegurar la cura de la vellesa per part dels fills/es, per preservar la família. Actualment, aquests motius s'han disseminat. La criança, en la societat moderna, no es veu tant com un benefici sinó com un cost. Si es tenen fills, es tenen per motius sentimentals.

Els autors remarquen que, cada vegada més, hi haurà una diversitat de famílies, de convivències, d'entendre i viure l'amor. Recomano la lectura del llibre per poder entendre l'evolució de les relacions amoroses i reflexionar sobre els canvis que segur que arribaran en un futur proper.

